

# Kultur- politisk strategi

*För Sundsvalls kommun*

# Innehåll

<b>Sammanfattning .....</b>	<b>4</b>
<b>Inledning .....</b>	<b>6</b>
Utgångspunkter .....	6
<b>Så här växte strategin fram .....</b>	<b>7</b>
<b>Omvärld och utmaningar .....</b>	<b>8</b>
Ojämnt kulturdeltagande.....	8
Skillnader i kulturlivet i stad och på landsbygd.....	8
Förutsättningar för ideellt engagemang och medskapande .....	8
Digitaliseringens möjligheter och konsekvenser.....	9
Kulturaktörers förutsättningar .....	9
Ett attraktivt och hållbart samhälle .....	9
<b>Vision .....</b>	<b>10</b>
<b>Inriktningsmål .....</b>	<b>11</b>
<b>Prioriterade områden för att nå målen .....</b>	<b>12</b>
Ökad delaktighet i kulturlivet .....	12
Fler kreativa mötesplatser.....	13
Ökad samverkan.....	14
Mer kultur i barns och ungas utveckling .....	15
Sundsvall når ut till fler som kulturkommun .....	16
<b>Genomförande och uppföljning.....</b>	<b>17</b>
<b>Referenser .....</b>	<b>18</b>

# 2018- 2023

## Sammanfattning

Den kulturpolitiska strategin anger de viktigaste fundamenten för hur Sundsvalls kommun ska jobba med kultur fram till och med 2023 och ska kunna fungera som en hjälp i prioriteringar och val.

Strategin har tagits fram i bred dialog genom möten med olika berörda organisationer samt öppna möten för allmänheten. En kulturvaneundersökning har gett svar på sundsvallsbornas tankar om kulturlivet.

Bland de viktigaste utmaningarna att komma tillrätta med är ett ojämlikt kulturdeltagande. Idag behövs mer fokus på hur deltagarstyrt kulturliv utformas och de möjligheter och konsekvenser en ökad digitalisering ger för ett rikt kulturliv. Kultur har betydelse för en kommuns attraktivitet vilket vi ser bland annat inom besöksnäringen. Även dess betydelse för social sammanhållning och livsmiljö kräver ökad samverkan.

Dagens situation och de utmaningar som finns har legat till grund för den vision och de mål som har formulerats i strategin. I sex prioriterade områden beskrivs vad som är viktigt att fokusera på inom strategiperioden. I början av strategiperioden ska en handlingsplan tas fram som beskriver hur målen ska nås.

# Inledning



Sundsvall har ett rikt kulturliv med flera professionella kulturinstitutioner, omfattande föreningsliv och fria kulturskapare. Sundsvall har sedan länge haft kulturfrågor högt på agendan och kommunen satsar mycket pengar på kultur. År 2016 ligger Sundsvall på nionde plats bland Sveriges 290 kommuner när det gäller vilka kommuner som satsar mest pengar på kultur. Behovet att samlas kring mål och prioriteringar för att fortsatt hålla en hög nivå på kulturlivet, men också för att möta upp demokratiska och demografiska utmaningar, har legat till grund för arbetet med att ta fram en kulturpolitisk strategi för Sundsvall.

Framtagandet av en kulturpolitisk strategi är en politisk viljeriktning i Sundsvalls kommuns mål- och resursplan för 2015-2016 och ett uppdrag som ligger hos Kultur- och fritidsnämnden.

Arbetet med strategin har utgått från kommunens riktlinjer för styrdokument där de olika nivåerna strategi, plan, riktlinje och regel definieras. Strategin ska beskriva visioner, vägval, långsiktiga mål och prioriteringar. Det är viktigt att understryka att i nästa steg kommer en mer konkret handlingsplan att tas fram där åtgärder och tidsplan för genomförande slås fast.

Denna kulturpolitiska strategi utgår både från kulturens roll för samhällsutvecklingen och konstens integritet och egenvärde. I konceptbegreppet ryms litteratur, musik, scenkonst, bildkonst och film. I kulturbegreppet

ingår förutom konst även biblioteksverksamhet, kulturarv, folkbildning, design och arkitektur.

Kultur berör många olika verksamheter och aktörer. Därför ska den kulturpolitiska strategin bäras av alla kommunens förvaltningar, nämnder och bolag. Kulturstrategin ska inspirera andra aktörer i kommunen så som föreningar, kulturaktörer, studieförbund, företag och sundsvallsbor med flera att verka för att uppnå strategins vision och mål som tagits fram i dialog med många olika aktörer.

## Utgångspunkter

### NATIONELL KULTURPOLITIK

Sundsvalls kulturpolitiska strategi vilar på de nationella kulturpolitiska målen att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. För att uppnå de kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

### RIKARE – SUNDSVALLS KOMMUNS HÅLLBARA TILLVÄXTSTRATEGI

Sundsvalls kommuns hållbara tillväxtstrategi Rikare och målbilden om en ökad konkurrenskraft, förnyelse och en hållbar utveckling ligger till grund för den kulturpolitiska strategin. Kultur är ett viktigt instrument för att nå målen. Särskilt relevant för den kulturpolitiska strategin är de delar som handlar om att skapa goda relationer och ökad attraktivitet. Rikare lyfter vikten av social sammanhållning och nätverk. En framtida befolkningsökning är beroende av att nya sundsvallsbor kan försörja sig och etablera sociala nätverk för att vilja stanna kvar. En förutsättning för detta är att det finns en god livsmiljö med ett väl utvecklat fritidsliv och kreativa mötesplatser som präglas av öppenhet och mångfald. God livsmiljö bidrar också till Sundsvalls attraktivitet vilken är avgörande för om människor vill besöka, flytta till eller etablera företag här.

### ÖVRIGA UNDERLAG

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, Barnkonventionen, Kulturplan för Västernorrland 2015-2018, Landsbygdsprogram 2021 för Sundsvalls kommun, Strategi Sundsvalls besöksnäring och Sundsvalls kommuns biblioteksplan är några viktiga dokument som ligger till grund för den kulturpolitiska strategin.

## Så här växte strategin fram

Arbetet med att ta fram en kulturpolitisk strategi har pågått under 2016. Ett första steg var att ta reda på sundsvallsbornas tankar om kulturlivet. En kulturvaneundersökning genomfördes i december 2015 där sundsvallsbor svarade på frågor om sina kulturvanor och sina tankar om Sundsvalls framtida kulturliv. Under sommaren 2016 genomfördes ytterligare en enkätundersökning av kommunens demokratisommarjobbare för att fånga in fler invånarens tankar om kulturlivet.

För att fördjupa dialogen hölls också öppna möten för allmänheten där diskussionerna kretsade kring Sundsvall som kulturstad, centrum och periferi samt tillgänglighet och delaktighet. Dialog har också förts med fria kulturskapare, studieförbund, unga, studenter, kulturaktörer med flera. Kultur- och fritidsnämndens politiker har under arbetet varit delaktiga genom bland annat seminarier.

# Omvärld och utmaningar

## Ojämnt kulturdeltagande

Urbanisering, inkomstklyftor, skillnader i hälsa, en äldre befolkning och migrationsströmmar är några av de faktorer som bidrar till att människor har olika förutsättningar för att delta i kulturlivet. Skillnaden mellan människors deltagande i kulturlivet kan också kopplas samman med deras socioekonomiska bakgrund.

SCB:s medborgarundersökning visar att sundsvallsborna är nöjda med kulturutbudet i kommunen, mer nöjda än vad invånarna är i många andra svenska kommuner. Samtidigt visar kulturvaneundersökningen att drygt hälften av invånarna inte känner sig delaktiga i kulturlivet. De faktorer som beskrivs inledningsvis och som beskriver varför människor har olika förutsättningar att delta är också faktorer som syns i Sundsvalls kulturvaneundersökning. Sundsvall står inför en utmaning att skapa ökad delaktighet i kulturlivet.

I den lokala uppföljningen av ungdomspolitik (LUPP) som genomfördes 2016 framgår att kulturdeltagande, främst det egna utövandet, minskar med stigande ålder för ungdomar. Rapporten visar också att det är färre tjejer än killar som är nöjda med utbudet av fritidsaktiviteter. Icke heterosexuella ungdomar tenderar att i lägre grad rapportera att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden, om man jämför med kategorin heterosexuella. Undersökningen visar också att ekonomiska begränsningar påverkar upplevelsen av utbudet negativt.

## Skillnader i kulturlivet i stad och på landsbygd

Det finns stora skillnader mellan hur kulturaktiva glesbygdsbor och stadsbor är i såväl Sverige som i Sundsvalls kommun. Kulturvaneundersökningen visar att bosatta utanför Sundsvalls centrum är till viss del mindre aktiva i kulturlivet, känner sig mindre delaktiga och informerade. Därför är det viktigt att det finns kulturutbud i alla kommunens serviceorter<sup>1</sup> men också att det finns möjligheter för människor att röra sig mellan stad och landsbygd för att ta del av kulturlivet. Idag är kollektivtrafiken en begränsande faktor särskilt för barns möjligheter att ta del av kommunens kulturutbud. Utmaningen är att skapa likvärdiga möjligheter till ett rikt kulturliv både i stad och i landsbygd.

<sup>1</sup> Njurundabommen och Kvisleby, Kovland och Sundsvall, Indal och Liden, Stöde, Matfors och Vi.

## Förutsättningar för ideellt engagemang och medskapande

Dagens kulturliv präglas av medskapande och stort engagemang för lokala områden och teman. Intresset för att vara med och påverka och skapa eget innehåll ökar, främst bland unga, vilket öppnar dörrar för mer deltagarstyrd kulturverksamhet. Föreningslivet är rikt och engagerar många, men även nya former av engagemang utanför det traditionella föreningslivet är utbrett. Utgångspunkten är då ofta ett gemensamt intresse eller fråga snarare än en gemensam ideologi och värdegrund. En utmaning för framtiden är att locka nya medlemmar till föreningslivet, men också att hitta samverkan med det ideella engagemang som finns, men som inte är organiserat i föreningsform. De ideella aktörerna har behov av stöd, dialog, bidrag och samverkan med kommunen.

## Digitaliseringens möjligheter och konsekvenser

Digitalisering innebär ökade möjligheter för nya uttryck och former inom konst och kultur samt för kulturaktörer att nå ut med sina produktioner. Digitalisering kan vara ett verktyg för ökad tillgänglighet till kulturlivet, särskilt gäller det för målgruppen äldre. Det är också en stor orsak till varför den deltagarstyrda kulturen växer. I takt med att fler får tillgång till internet ökar också möjligheten att ta del av och skapa kultur digitalt, men det skapar även en större utsatthet för de som inte är digitalt delaktiga. Digitaliseringen kommer därmed också med utmaningar, bland annat genom att kulturutbudet på internet i stor grad anpassas efter efterfrågan. Det kan leda till likritning och brist på nyskapande kultur. Det skapar även en större utsatthet för de som inte är digitalt delaktiga.

## Kulturaktörers förutsättningar

Kulturlivet i Sundsvall består av många olika kulturaktörer, professionella kulturaktörer på institutionerna, professionella kulturaktörer inom det fria kulturlivet och ideella kulturaktörer. Alla har betydelse för att skapa ett rikt kulturliv. Alla har olika förutsättningar att verka.

Fria kulturskapare upplever att de har svårigheter att få till en stabil och långsiktig verksamhet då de är beroende av kortsiktiga och projektbaserade bidrag. Situationen är komplex då de samtidigt verkar på en fri marknad och finansieras av offentliga medel. En utmaning ligger i att skapa en tryggare situation för de fria kulturskaparna så att fler kan verka och vilja stanna i kommunen. Förutsättningarna för de professionellas villkor hos institutionerna ser något annorlunda ut, men även där finns många aktörer som också har frilansarbete.

## Ett attraktivt och hållbart samhälle

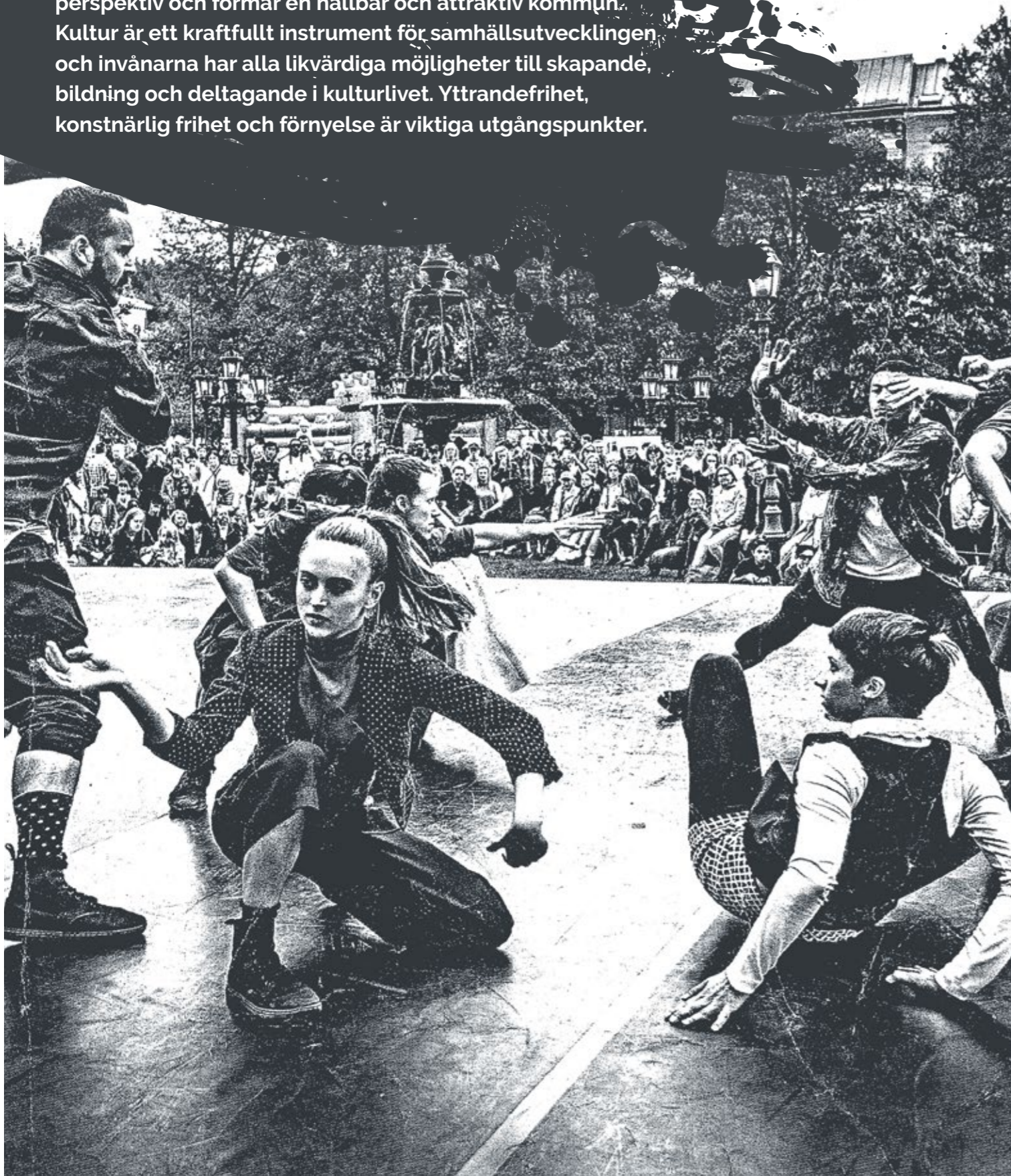
Kultur handlar inte enbart om kulturverksamheter och kulturaktörer, utan om hur kultur kan utveckla såväl samhället som individen på många olika plan, både direkt och indirekt. Kultur har betydelse för social sammanhållning, människors livsmiljö och livslångt lärande. Kulturområdet har utvecklats till att i allt högre grad samverka med andra politikområden och har blivit alltmer tvärssektoriell. Här finns en utmaning i att hitta arbetsformer för att inkludera kultur i olika delar av samhällets utveckling.

Kulturturismen är en starkt växande sektor inom turismnäringen och kulturutbudet är en viktig aspekt i valet av bostadsort för många människor. Turister vars huvudsakliga reseanledning är kultur spenderar mer pengar och stannar längre än turister med andra reseanledningar, vilket ger intäkter inom såväl kultursektorn som inom transport, shopping, hotell och restaurang. För att kultur i högre utsträckning ska bidra till attraktivitet och ett hållbart samhälle finns en utmaning i att kulturen tar plats i marknadsföring av Sundsvall och att samverka mellan näringslivet och kultursektorn utvecklas.



## Vision

I Sundsvall finns ett rikt kulturliv som utmanar, ger perspektiv och formar en hållbar och attraktiv kommun. Kultur är ett kraftfullt instrument för samhällsutvecklingen och invånarna har alla likvärdiga möjligheter till skapande, bildning och deltagande i kulturlivet. Yttrandefrihet, konstnärlig frihet och förnyelse är viktiga utgångspunkter.



## Inriktningsmål

Sundsvalls kommun ska arbeta för att:

# 1

Kulturlivet i högre grad ger perspektiv på och utvecklar samhället genom att vara fritt, dynamiskt och ifrågasättande.

# 2

Kommunen har en stark infrastruktur för kultur och förutsättningar för kulturaktörer att verka, synas och utvecklas har förbättrats.

# 3

Kulturutövande och kulturdeltagande har ökat och är mer jämlikt.

# 4

Sundsvalls professionella kulturliv utvecklas kvalitetsmässigt, stärks med fler fria kulturutövare och är mer synligt.

# 5

Kulturlivet är rikt och välkänt så att fler människor vill bo i, flytta till och besöka kommunen.

# 6

Möjligheterna för barn och unga att uppleva kultur och att uttrycka sig genom kultur har ökat.

## Prioriterade områden för att nå målen

### Ökad delaktighet i kulturlivet

Ett jämlikt deltagande i kulturlivet är viktigt för det demokratiska samhällets utveckling. Sundsvalls kulturverksamheter ska bygga på att alla ska kunna delta på lika villkor. Det betyder att verksamheten ska motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.

För att öka invånarnas delaktighet i kulturlivet behöver sundsvallsborna i högre grad bjudas in för att delta i utformningen av kulturlivet. Kulturverksamheterna behöver känna till och möta upp nya former för att skapa och utöva kultur. Möjligheten att få stöd för kulturella aktiviteter utanför existerande föreningsliv behöver förbättras. Migration till följd av ökad oro i världen har lett till att många människor söker asyl i Sverige. Kultur kan vara ett sätt att skapa möten mellan människor och bidra till integration.

De nationella minoriteternas rättigheter och möjligheter ska tas tillvara i kulturarbetet så att deras språk och kulturer skyddas och främjas, med särskilt fokus på barn.<sup>2</sup>

För att bidra till ett kulturliv fritt från diskriminering behövs fler insatser som bidrar med kunskap, ger perspektiv på och utmanar samhällets normer. Kulturutbudet behöver rymma fler berättelser och platser för att kunna spegla ett

heterogent Sverige i dåtid, i samtid och i framtid. Fokus behöver vara att arbeta med intersektionella perspektiv, vilket innebär att människor inte låses fast i exempelvis kön, klass, funktionalitet eller etnicitet utan att flera perspektiv kan finnas samtidigt.

Ökad delaktighet i kulturlivet ställer också krav på ökad fysisk tillgänglighet och ökade möjligheter att tillgodogöra sig information. Sundsvallsborna ska känna till kulturutbudet och sina möjligheter att delta i kulturlivet genom väl samordnad och tillgänglig kommunikation. För att nå ny publik och öka kulturdeltagandet krävs genomtänkt och planerad information och marknadsföring, som utformas med hänsyn till olika språk och funktionsvariationer.

Den tekniska utvecklingen har skapat nya möjligheter att delta i kulturlivet och öppnat upp för fler att ägna sig åt eget skapande. Digitaliseringens möjligheter behöver tas tillvara och utvecklas ytterligare.

<sup>2</sup> Sundsvall är finskt och samiskt förvaltningsområde, vilket bland annat innebär att personer som talar finska och samiska har rätt till information och kultur på sitt språk samt i övrigt möjligheter till delaktighet och inflytande genom samråd.



# Kultur uppstår i mötet mellan människor

### Fler kreativa mötesplatser

Kultur uppstår i mötet mellan människor. I en attraktiv kommun där människor vill bo och leva behövs välkomnande mötesplatser som fungerar som arenor för skapande, kritiska och aktiva invånare. Mötesplatser där olika kulturuttryck kan mixas och bli till nya uttryck. I hela Sundsvall, stad och landsbygd, behövs fler tillfällen till möten och samarbeten mellan människor, verksamheter, aktörer, kulturformer, genrer, kulturer, åldrar och geografiska områden. Mellan det populära och exklusiva, mellan skapande och upplevelser, mellan yrkesverksamma och ideella samt mellan kulturskapare och dess publik. För att skapa gränsöverskridande samarbeten och möten krävs tillit och mod att våga satsa på det nyskapande och ökända.

Kreativa mötesplatser bidrar till att skapa social sammanhållning där relationer mellan människor som bött länge på en plats och människor som precis har flyttat till platsen skapas. Även människors upplevda trygghet och tillfällen att vidga perspektiv, skapa nyfikenhet och samhörighet påverkas positivt.

Idag finns många lokaler runt omkring i kommunen som behöver användas i högre utsträckning för att bli fungerande mötesplatser för kulturverksamhet. Dessa behov finns i hela kommunen, men särskild tyngd behöver läggas på platser utanför centrala Sundsvall, socioekonomiskt utsatta områden och områden med lägre kulturdeltagande. Redan existerande mötesplatser så som bibliotek, samlingslokaler och kulturmiljöer bör tas tillvara och utvecklas för att kunna fungera som platser där människor möts och skapar tillsammans. Även mobila resurser och digitaliseringens möjligheter bör utvecklas ytterligare. Prioriterat är de serviceorter som definieras i landsbygdsprogrammet.<sup>3</sup>

Samverkan är en förutsättning för att kunna skapa dessa mötesplatser. Offentliga aktörer, det fria kulturlivet, folkbildningen och civilsamhället har alla olika roller som behövs för att få mötesplatser att fungera långsiktigt.

<sup>3</sup> Njurundabommen och Kvissleby, Kovland och Sundsvall, Indal och Liden, Stöde, Matfors och Vi.



### Ökad samverkan

Sundsvalls professionella kulturliv och dess kulturinstitutioner har stor betydelse för Sundsvall och regionens attraktivitet och utveckling.

Kulturinstitutionerna är betydelsefulla för det demokratiska samhällets utveckling genom att fungera som arenor för yttrandefrihet och samtal. Ett viktigt uppdrag är att vidga deltagandet, öka förståelsen för olika kulturformer och skapa bryggor så att fler känner sig berörda och inkluderade i kulturlivet. Det professionella kulturlivet hos institutionerna har också en funktion att stödja det fria kulturlivet och fungera som förebild och spegel för ideella aktörer.

För att utveckla verksamheten behöver samverkan regionalt, nationellt och internationellt öka.

För att en mångfald av kulturuttryck ska kunna finnas behövs också en mångfald av fria yrkesverksamma kulturskapare och ideella aktörer. Kommunen står för en fungerande infrastruktur i form av bland annat lämpliga lokaler och möjlighet att söka ekonomiskt stöd. Hos alla kulturaktörer finns ett stort behov av att synliggöra sin verksamhet och sina produktioner. Genom ökad dialog och samverkan kan det offentliga, det fria kulturlivet och den ideella sektorn tillsammans hitta vägar för att komma tillrätta med de utmaningar som finns idag. Det är av vikt att vara lyhörd och arbeta brett för att kunna möta upp olika behov.

### Mer kultur i barns och ungas utveckling

Kultur stimulerar och underlättar inläring och är en viktig del av barn och ungas utveckling socialt och identitetsmässigt. Därför ska kultur vara en del i barn och ungas uppväxtmiljöer. Kultur och estetiska lärprocesser ska vara integrerade i ordinarie skola och pedagogik, och det ska finnas ett brett utbud av kulturella fritidsaktiviteter.

Barn och unga ska få experimentera med sin skaparglädje och uppmuntras till eget skapande på egna villkor. Sundsvalls kommun ska involvera barn

och unga i kulturlivets utformning och stimulera uppkomsten av nya former av kulturyttringar.

Alla barn och unga ska ha samma möjligheter och rättigheter att delta i kulturlivet. Sundsvalls kommun ska arbeta för att utjämna skillnaderna mellan barn och ungas olika möjligheter till deltagande i kulturlivet och särskilt stötta initiativ av och för de som står längst från kulturlivet. Alla barn och unga ska få möta gränsöverskridande och normbrytande kultur.

Kultur stimulerar  
och underlättar  
inläring



## Sundsvall når ut till fler som kulturkommun

Kulturella aktiviteter ger liv och rörelse åt stad och landsbygd och skapar en hållbar kommun att leva i, verka i och besöka. Konst, kultur och kulturarv är viktiga delar i samhällsplanering och utformning av offentliga rum. Kulturens förmåga att skapa kritiska och kreativa invånare ska tas tillvara i olika utvecklingsprocesser. Därför behöver kulturfrågorna vara en självklar och integrerad del inom alla politikområden och kommunala verksamheter inom olika områden behöver samarbeta.

Sundsvalls mångfasetterade kulturmiljöer utgör en viktig resurs för att kunna utveckla kommunens besöksnäring. Kommunen har som mål att fördubbla besöksnäringen fram till 2021. För att kunna bidra till att nå målet behöver kulturmiljöerna utvecklas som besöksmål och fler stora kultur-evenemang arrangeras i Sundsvall.

För att kunna marknadsföra Sundsvall som en kulturrik kommun bör kulturlivet synliggöras bättre. En stark profilering av Sundsvalls kulturliv kan ge upphov till ökad besöksnäring och inflyttning till kommunen samtidigt som det skapar en större tillfredsställelse för sundsvallsborna.

Idag finns ett stort behov både hos det fria kulturlivet, den ideella sektorn och hos de offentliga kulturinstitutionerna av fungerande marknadsföring. Det behövs en professionell struktur för att synliggöra och marknadsföra det utbud och de arrangemang som finns inom kommunen.

Ger liv och rörelse åt stad och landsbygd



## Genomförande och uppföljning

För att nå målen kommer en handlingsplan att tas fram i början av strategiperioden. Handlingsplanen ska beskriva hur vi konkret når målen i form av åtgärder, ansvarsfördelning och tidplaner. Hela kommunkoncernen kommer att bli delaktig i framtagande av handlingsplanen. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att samordna arbetet samt följa upp genomförandet av strategin.

Denna kulturpolitiska strategi gäller till och med år 2023. Under 2022 ska arbetet med att revidera strategin påbörjas. Kultur- och fritidsnämnden är ansvarig för dokumentets revidering och uppföljning. Målen kan mätas bland annat genom en ny kulturvaneundersökning, SOM-institutets mätning av städers kulturindex, SCB:s medborgarundersökning och genom årlig uppföljning i kommunens verksamhetsplanering.

# Referenser

## Agenda kulturarv för Sundsvalls kommun, slutrapport 2008

Antoni R. & Mellander, C. (2013) **Stadens kultur och tillväxt** i Weibull L., Oscarsson H. & Bergström A. (red.) **Vägskäl**. Bohus: Göteborgs universitet: SOM-institutet

Barnkonventionen, FN:s konvention om barnets rättigheter, UNICEF (2009) Stockholm: UNICEF Sverige

**Barns och ungas kulturvanor, Redovisning av en pilotundersökning genomförd i Stockholms stad** (2013) Myndigheten för kulturanalys

Flisbäck, Marita (2011), **Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster**. Konstnärsnämnden

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter (2006) Regeringskansliet

Furumark, A. & Eivergård, M. (2015) **När det stör**. Rapport från projektet Att stora homogenitet

Biblioteksplan för Sundsvalls kommun

Landsbygdsprogram 2021 för Sundsvalls kommun

**Kulturens värden och effekter** (2010) Svensk Scenkonst

**Kulturplan för Västernorrland 2015-2018**, Landstinget Västernorrland

**Rikare En hållbar tillväxtstrategi till år 2021** Version 2.0 (2016) Sundsvalls kommun

**Samhällstrender och kulturvanor: en omvärldsanalys**, rapport 2015:3, Myndigheten för kultursanalys

**SCB:s medborgarundersökning hösten 2016 Sundsvalls kommun** (2016) Statistiska Centralbyrån

**Strategi Sundsvalls besöksnäring**, Näringslivsbolaget Sundsvall

**Sundsvall kommun, kulturvaneundersökning**, (2016), Enkätfabriken

**Sundsvall växer**, MRP 2017-18 med plan för 2019-20 av Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet

**Tid för kultur**, prop. 2009/10:3.

**NÄR•VAR•HUR om ungas kultur – En analys av ungas kulturutövande på fritiden**. 2011:1 Ungdomsstyrelsen

**Ung idag 2016**, En beskrivning av ungas levnadsvillkor Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Zimic, S., Dalin, R., Wijesekera, S., Blusi, M. & Klockmo, C. **Ungdomar i Sundsvall – åsikter och attityder, LUPP – Lokal uppföljning av ungdomspolitik**, (2016) Kommunförbundet FoU Västernorrland, rapport 2016:14

Zimic, S. **Kulturvanor i Sundsvall, enkätundersökning** (2016) Kommunförbundet Västernorrland

**FASTSTÄLLT AV**  
Kommunfullmäktige

**DATUM FÖR FASTSTÄLLANDE**  
2017-09-25 § 180

**GILTIGHETSTID**  
2023-12-31 + Första översyn 2022-01-01

**ANSVARIG FUNKTION**  
Förvaltningsdirektör, Kultur- och fritidsförvaltningen

**DIARIENUMMER**  
KS-2017-00480

**MÅLGRUPP**  
Kommunkoncernen, föreningar, kulturaktörer, företag etcetera

**ILLUSTRATIONER**  
Fredrik Wimmercranz

**GRAFISK FORM**  
Gullers Grupp

